

Dzimumu identitāte

bibliskās antropoloģijas gaismā

Dr. Juris Doveiko

levads

"Kāpēc ne...?"



Why not gender neutral clothes?

Men's fashion week in London, 2013.

**Dzimumneitrāls
apgērbis**

Kāpēc ne?

Kāpēc
ne?

«Spēles ar
dzimumu»



Foto: AP/Scanpix

Vīriešu modes nedēļa Londonā

Puiši svārkos un garos zābakos - spēles ar dzimumu (14)

Vīriešu modes nedēļa, kas nule kā norisinājās Londonā, jau konstatēt, ka dizaineri ir gatavi jaunām vēsmām un sāk eksperimentēt. Tiesa, šie eksperimenti tiecas aizņemt tēlus no sieviešu modes, tādējādi uz mēles kāpj puiši svārkos ar gariem zābakiem kājās, kā, piemēram "J.W. Anderson" skatē.

Toties, šķiet, ierasto bikšu iedvesma smelta vēsturē - laikā, kad vīriešu muskuļaino ķermeni izcēla pieguļošas žaketes, šauras bikses, frakas vai pat leģingi. "Meadham Kirchhoff" kolekcijā pat frizūras atgādina parūkas ar gaišām, uz pleciem krītošām sprogām.

Šāda tendence neradās pēkšņi un pati no sevis. Vīriešu modes dizaineri apgalvo, ka sievietes jo biežāk izsaka vēlēšanos pielaiķot iepatikušos vīriešu garderobes tērpus un jūtas neapmierinātas, ka mākslinieki, izgudrojot tik pievilcīgu dizainu, neparūpējas, lai šis apģērbs būtu pieejams arī tādos izmēros, kas derētu sievietēm.

SAISTĪTIE RAKSTI

- Sieviešu vēlmes mainās - 10 karstākās seksuālās fantāzijas (84) | 04. Janvāris 2013 14:04
- Būt sievietei – skaisti, bet ne vienmēr viegli. Transseksuāļa stāsts (30) | 15. decembris 2012 00:06
- Ideāla mīlniece, dendijs, koķete - Un kas esi tu? (4) | 16. jūlijs 2012 00:50
- Pieļaujams robežas: kas traucē tās pārkāpt? (77) | 04. Janvāris 2012 11:21

Kāpēc gan lai neiztaptu pircējiem un neizdzēstu pēdējās dzimuma robežas uz visiem laikiem, radot jaunus tēlus mūsu apziņā?

Sieviešu mode jau sen paviesojusies svešās teritorijās, pielaiķojusi un izmēģinājusi visu iespējamo, "palienējot" vīriešiem paredzētos apģērba elementus. Un ko darīt dizaineriem - mierīgi noskatīties uz šo plaģiātu?

Kā tas izskatījās skates laikā - vēro šeit.



«Kāpēc gan lai neiztaptu pircējiem un neizdzēstu pēdējās dzimuma robežas uz visiem laikiem, radot jaunus tēlus mūsu apziņā?»

Puika vēlas būt meitene.

Meitene - puika. **Kādēļ gan ne?**

Sarunu vada PROVIDUS pētniece **Iveta Kažoka**. Piedalās sociālantropologs **Klāvs Sedlenieks** *u.c.*

IZGLĪTĪBA UN NODARBINĀTĪBA > RAKSTI

ATSLĒGVĀRDI: dzimumu līdztiesība

Video: Puika vēlas būt meitene. Meitene - puika. Kādēļ gan ne? 14

21.01.2013.

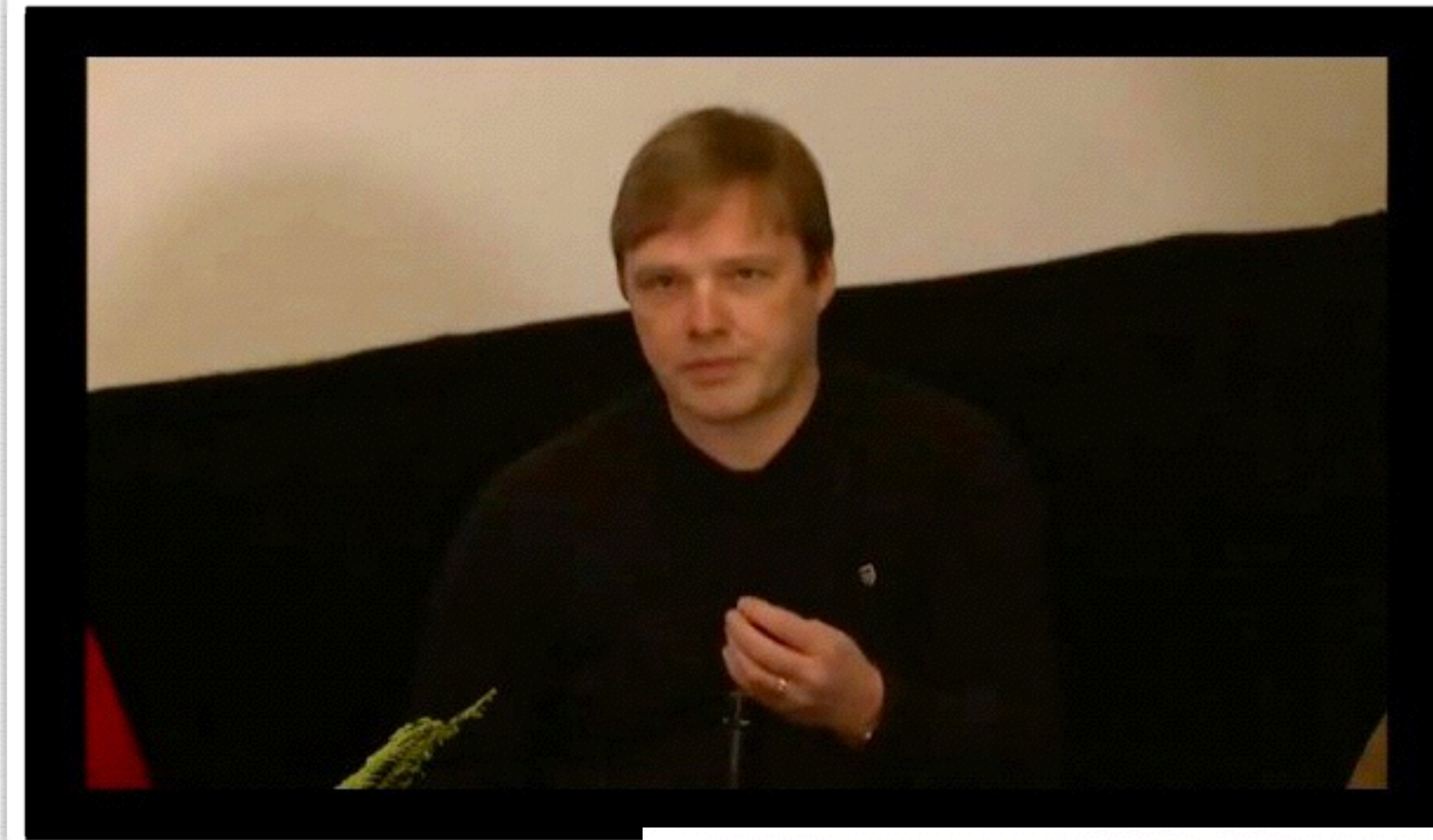
 Politika.lv Sabiedriskās politikas portāls

Vai cilvēka dzimuma identitāte ir kaut kas objektīvs vai arī tā pastāv tikai mūsu prātos? Saruna par dzimumu lomām, bērnu audzināšanu, mediju ietekmi un cik viegli būt citādam Latvijas sabiedrībā.

Diskusija notika 14.janvārī 'Kinobizē'. To organizēja Kino Bize sadarbībā ar PROVIDUS pētnieci Ivetu Kažoku un Latvijas Antropologu biedrību.

Sociālanthropologs Klāvs Sedlenieks

Runas fragments:



<http://www.youtube.com/watch?v=8Q14VHVJjcs>

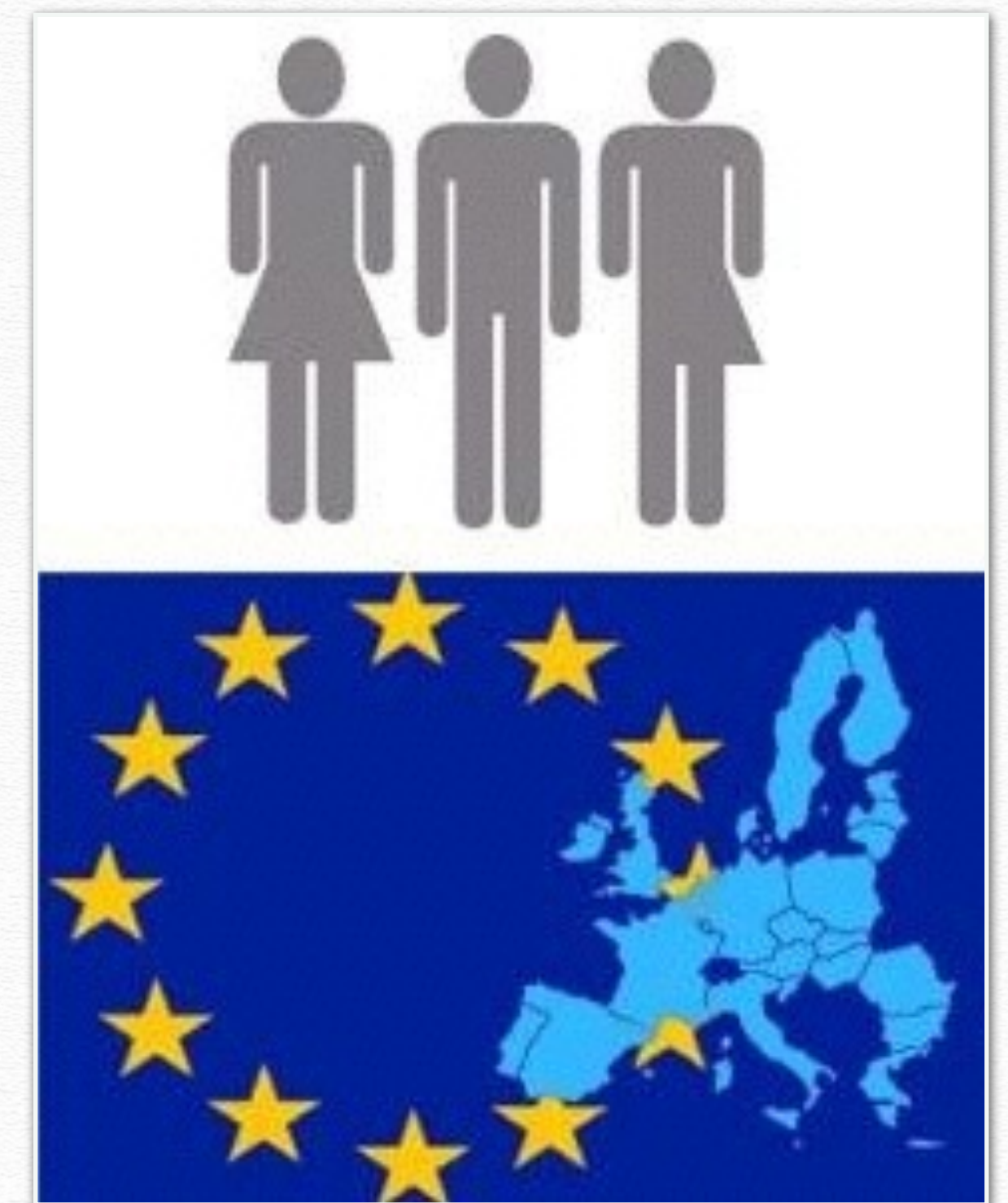
*“Nekāda vienota, stingri noteikta pamata vīriešu vai sieviešu uzvedībai nav... jau pats šis uzstādījums par to, ka ir vīrieši un sievietes, resp., **divas** kategorijas, kurās mēs varam kaut kādā veidā ierindoties, izriet faktiski no Rietumu, no mūsu sabiedrības dalījuma... puika grib būt par meiteni, meitene - par puiku, viss - vairāk iespēju nav,... bet var taču būt daudz un dažādas... un pat šīs kategorijas nav strikti norobežotas ...”*

Kas tad var būt vēl savādāk...?

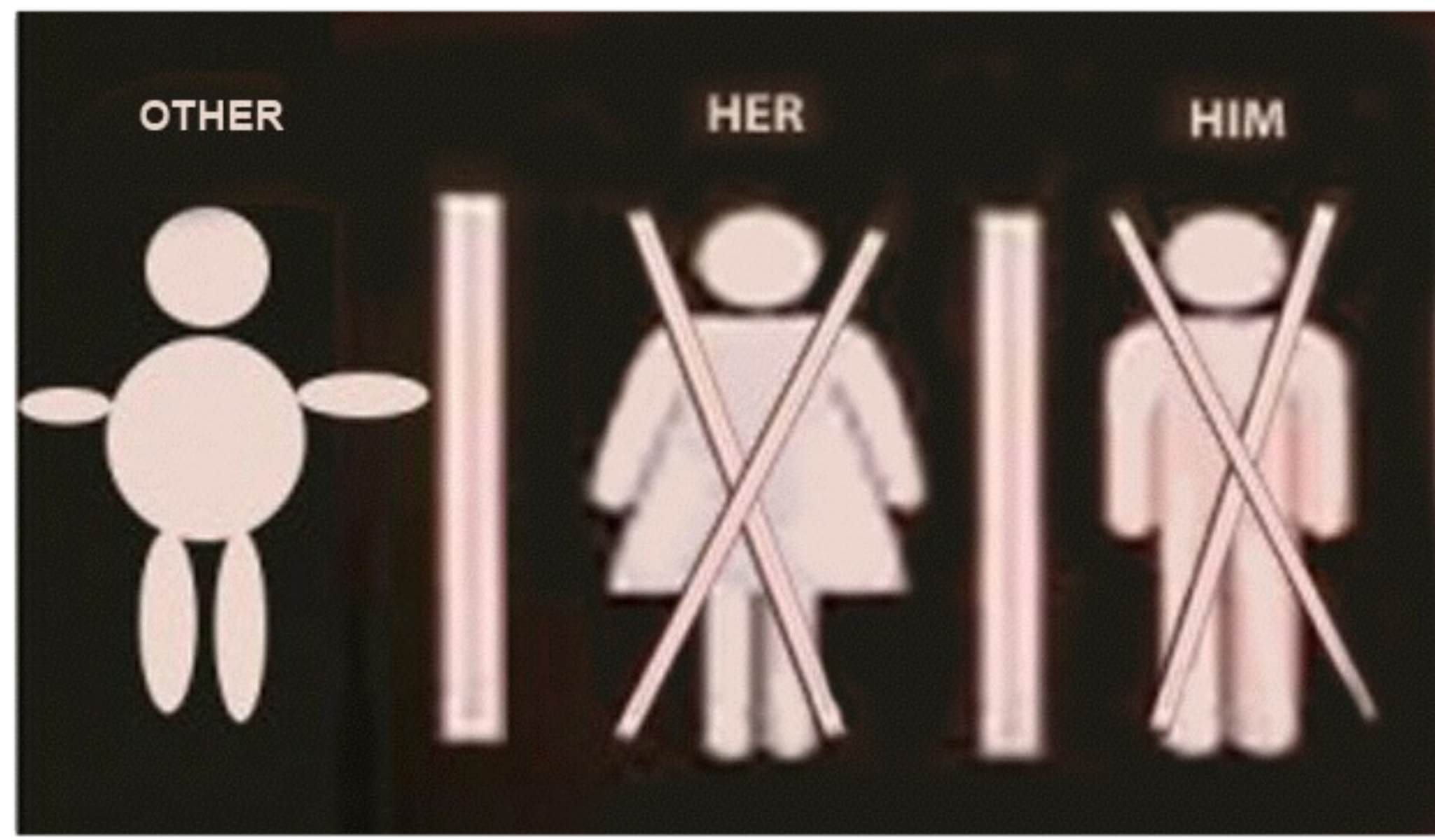


Dzimumneitrāla sabiedrība

aiz „dzimumu līdztiesības” aizsega?



Apjukums tualešu jautājumā

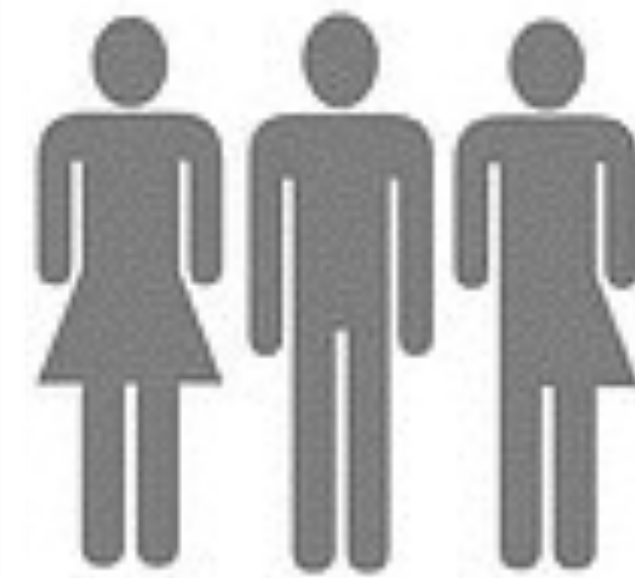


**Diskriminējošais
dalījums
“vīriešu” un
“sieviešu”
tualetēs**

NOTICE: This is now a
unisex restroom.



No assumptions, no
stereotypes, no gender roles.
Just toilets.



this is an
ALL-GENDER
restroom

Kas stāv aiz šī

"kāpēc ne?"

Gendera ideoloģijas premisas: *pārdefinējot cilvēcisko*

Atšķirībā no citiem feminisma novirzieniem t.s. **radikālais feminisms** vēlas saskatīt visu ļaunumu sakni (*radix*) – patriarhāli orientētas (resp., - represīvas) sabiedrības *gendera attiecībās* - **misogīnijā** un sekojoši – sieviešu apspiešanā.

[**μισόγυνος** *misógynos* „sieviešu-naidīgs“
(veidojas no **μισεῖν** *misein* „ienīst“ un **γυνή** *gyné*
„sieviete“)]

Radikālais feminisms pārstāv **revolucionāru** sociālo pārmaiņu modeli, ko pamazām un pakāpeniski realizē daudzas mazas organizācijas daudzu sīku akciju formā.

Gloria Steinem

Viena no
radikālā
feminisma
ikonām



Būtiskākā atziņa

● Gendera identitāte nav stabils vai fiksēts lielums; tās var periodiski mainīties indivīda dzīvē. “*Kāds nav dzimis kā sieviete, bet par tādu kļūst*”. Dzimuma, resp. dzimtes lomas ir **sociāli konstruētas** – sabiedrība un kultūra rada “lomas” ar pieņemumu, ka specifiskai *dzimuma lomai* ir piekārtots arī kāds atbilstošs (ideāls) *uzvedības modelis*. Bet dzimumu identitāte ir **sasniedzama aktīva procesa rezultātā – genders tiek “darīts” un radīts sociālu interakciju rezultātā.**

Radikālais feminisms nav vienota kustība:

1) **Radikāli-kulturālais feminisms**

Pirmais pievēršas **esenciālajai „sievišķībai“**. Lezbiskais feminisms, kur lezbisms (vairāk kā vienīgi personīga izvēle) kļūst par protesta zīmi iekšējai patriarhālās (hetero) seksualitātes noraidījumam. Lezbisms šeit kļūst par īsteni-sievišķīgas seksualitātes paradigmu, proti, tādu, kas apmierina vienīgi sievietes vajadzības un vēlmes.

2) **Radikāli-libertiāniskais feminisms**

šeit sievišķības esenciālisms tiek noraidīts. Sievietes reproduktīvā funkcija un atbildība ierobežo sievietes pašrealizāciju kā pilnu cilvēcisku personu. Tāpēc šis virziens nosliecas **androgīnisma** virzienā, tādejādi paceļoties pāri dzimumu ierobežojumiem – pagērot vīrišķību un sievišķību vienlaicīgi.

Dzimumneitritātes terminoloģija

Androgīns

(grieķu val.: **ἀνδρό-γυνος**: no **ἀνήρ** (*aner*) «vīrietis» un **γυνή** (*gune*) «sieviete»)

Vīrišķo un sievišķo elementu **kombinācija**, jeb kaut kas pa vidu; persona, kas pēc savām fiziskajām (u.c.) pazīmēm neiederas nedz tipiski vīrišķajā, nedz tipiski sievišķajā kategorijā

ambi-genderisks,

poli-genderisks,

multi-genderisks,

inter-genderisks,

pan-genderisks



FASHION'S ENDURING LOVE AFFAIR WITH ANDROGYNY



Latvijas androgīnā modes zvaigzne Jaroslavs Barišņikovs





'In Between:' Living as Both Male and Female

Jan. 4, 2011

By NICK WATT AND SCOTT SHULMAN via NIGHTLINE

<http://abcnews.go.com/International/australian-lives-male-female-sex-change/story?id=12529909>

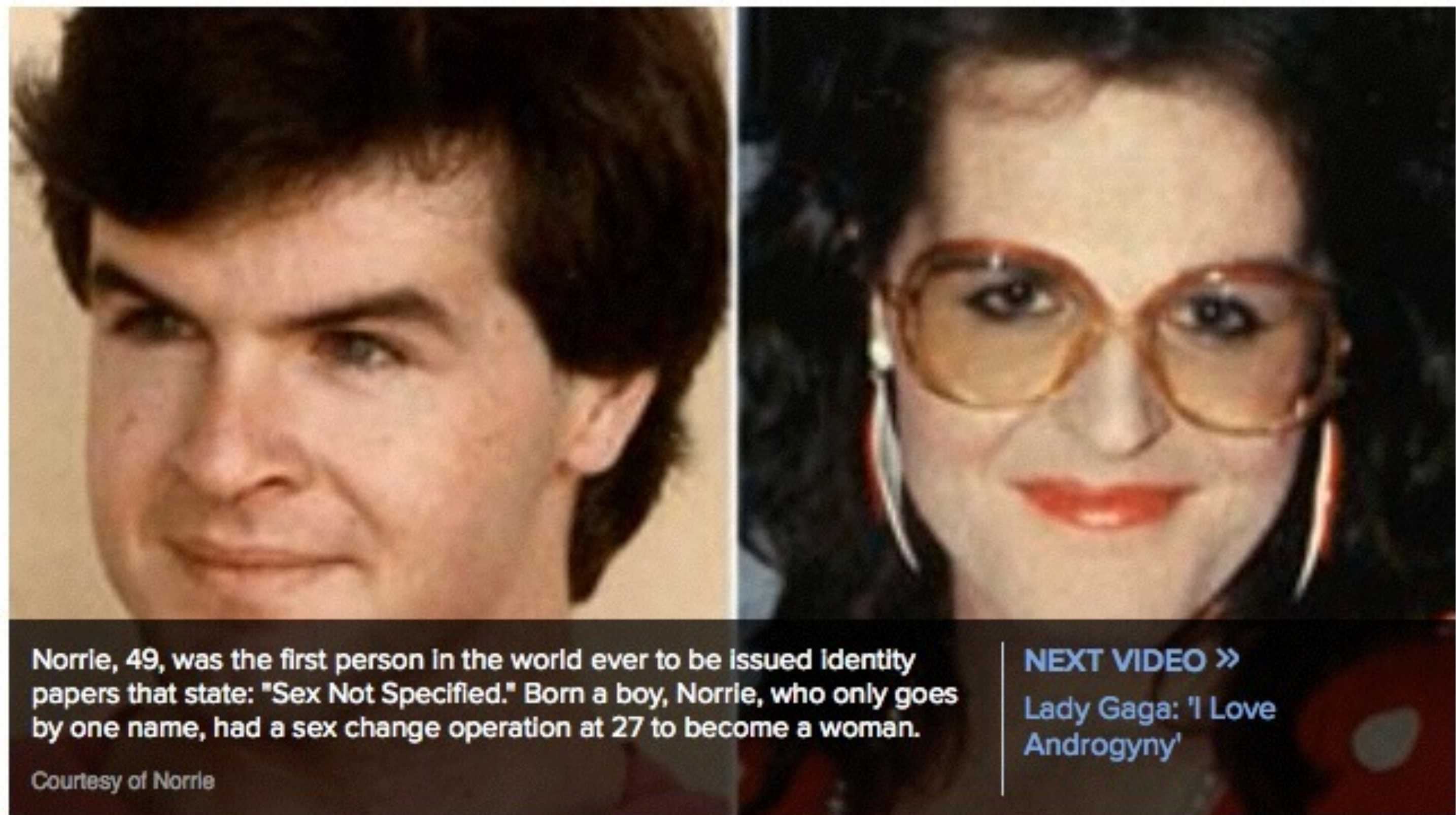
Norijas stāsts

Vidū: izdzīvojot

vīrišķo un

sievišķo

vienlaicīgi



Norrie, 49, was the first person in the world ever to be issued identity papers that state: "Sex Not Specified." Born a boy, Norrie, who only goes by one name, had a sex change operation at 27 to become a woman.

Courtesy of Norrie

NEXT VIDEO »

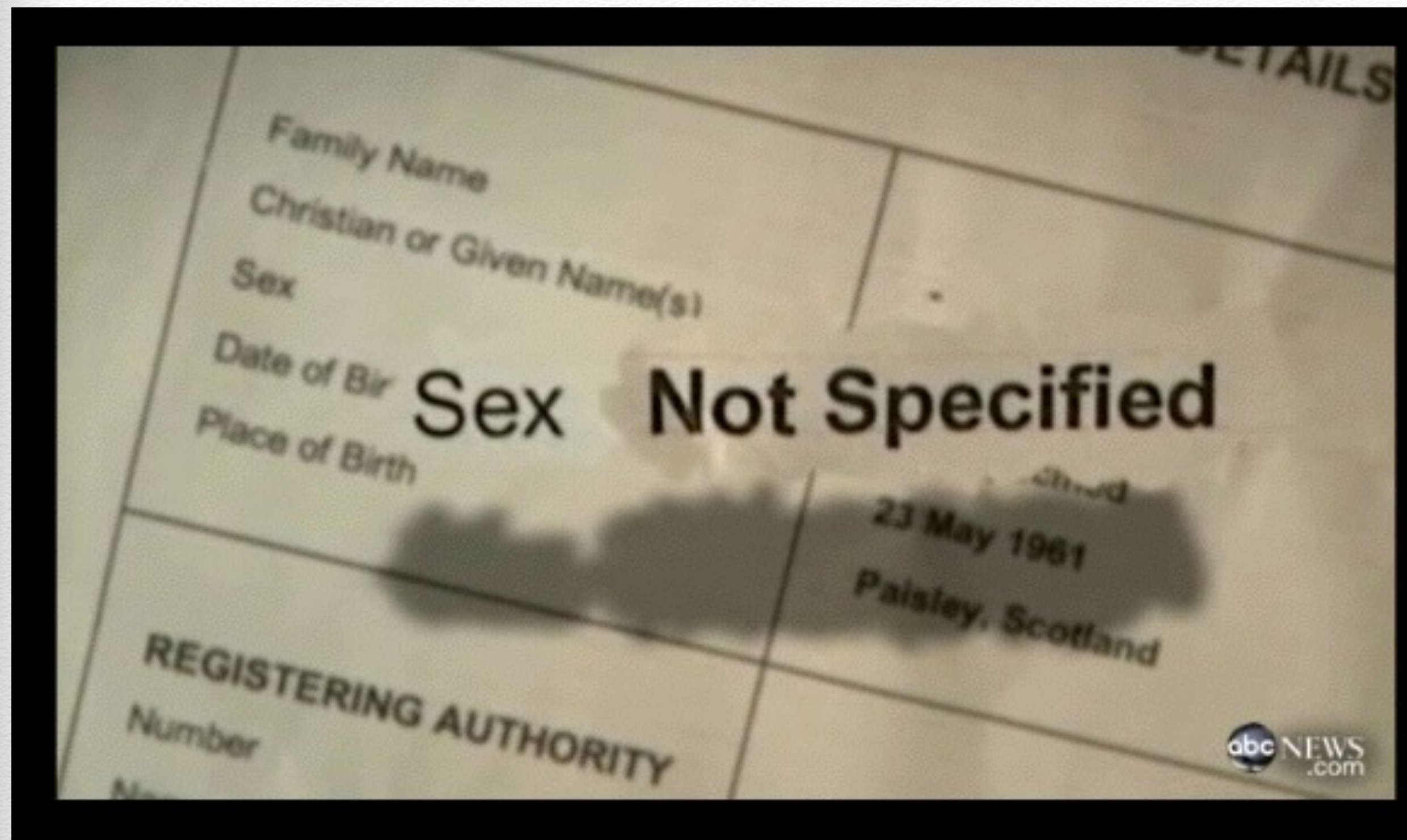
Lady Gaga: 'I Love Androgyny'

Norija(s) transformācija



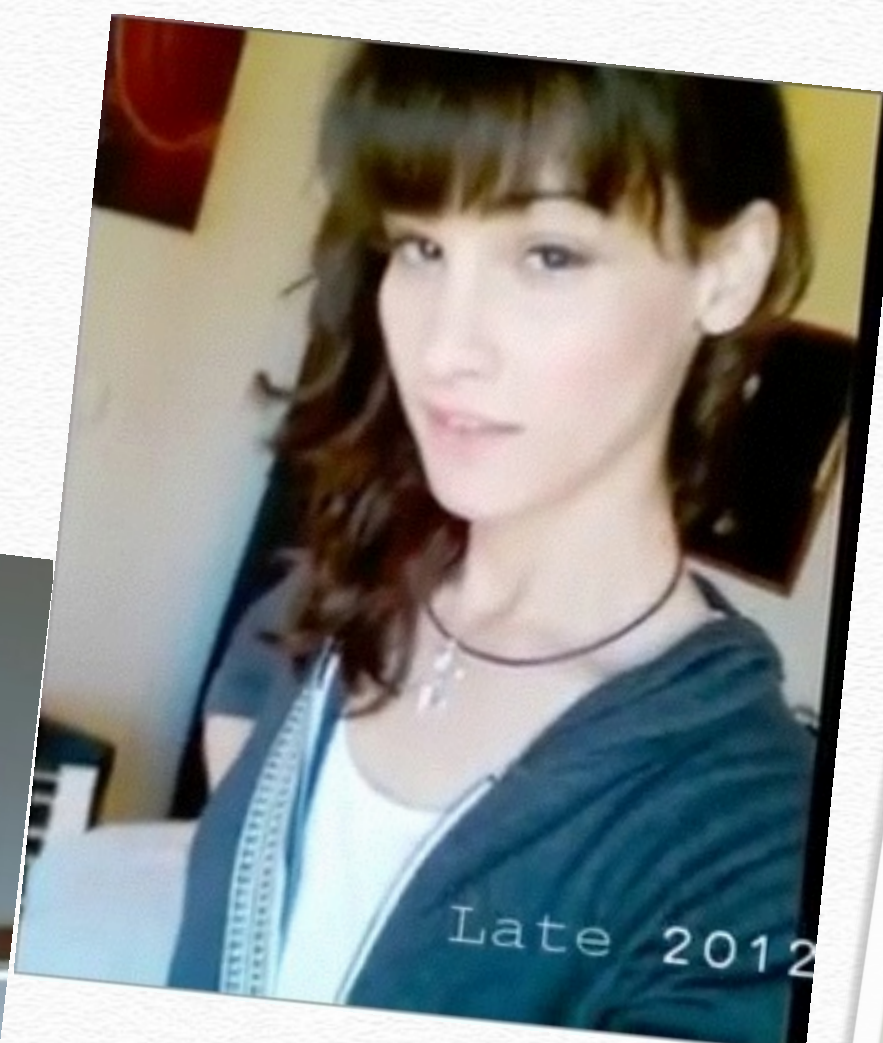
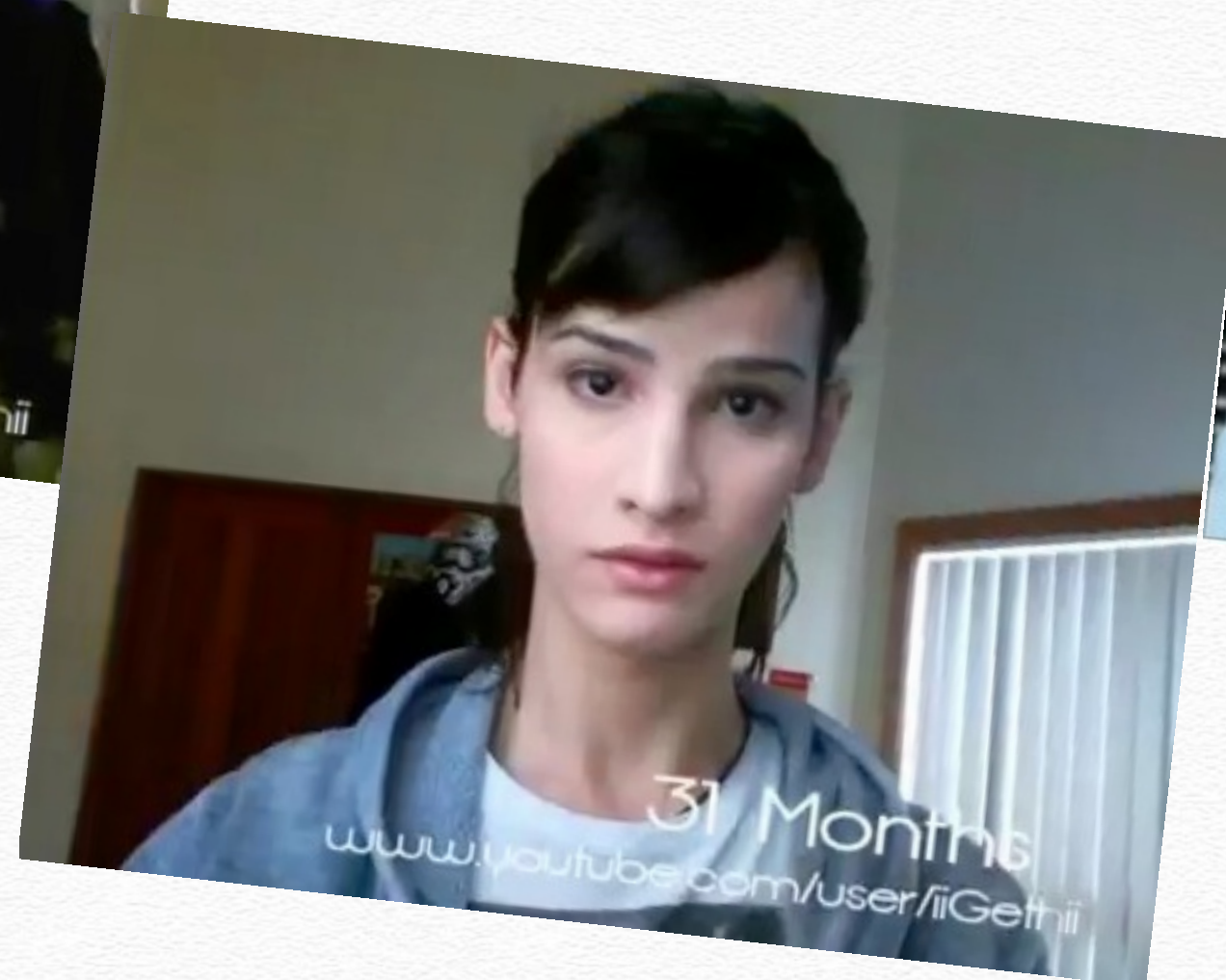
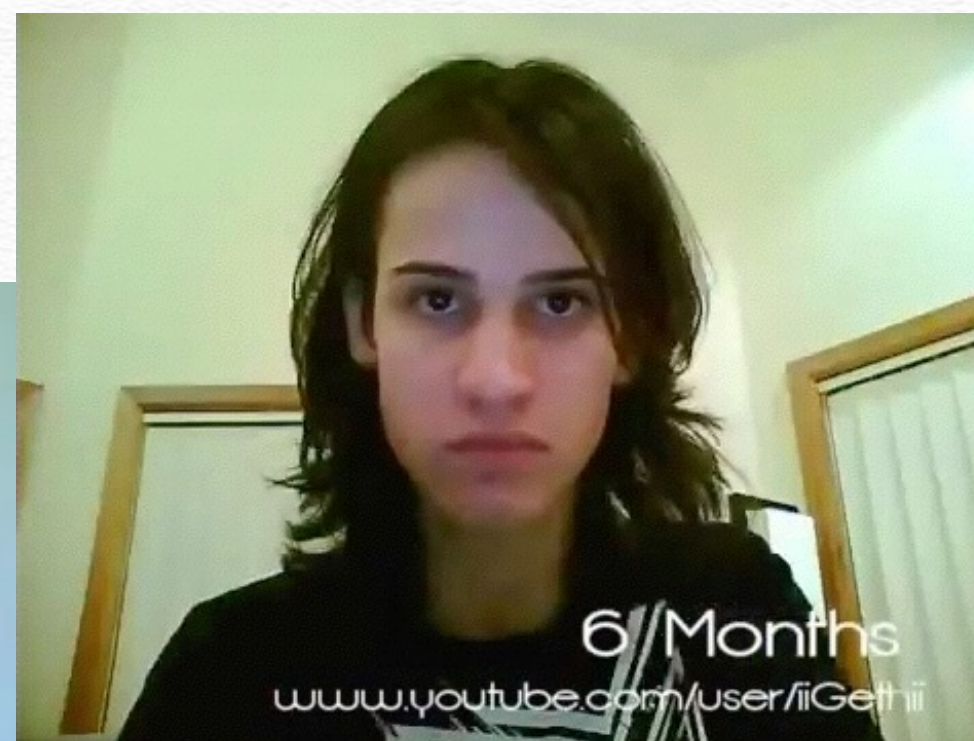
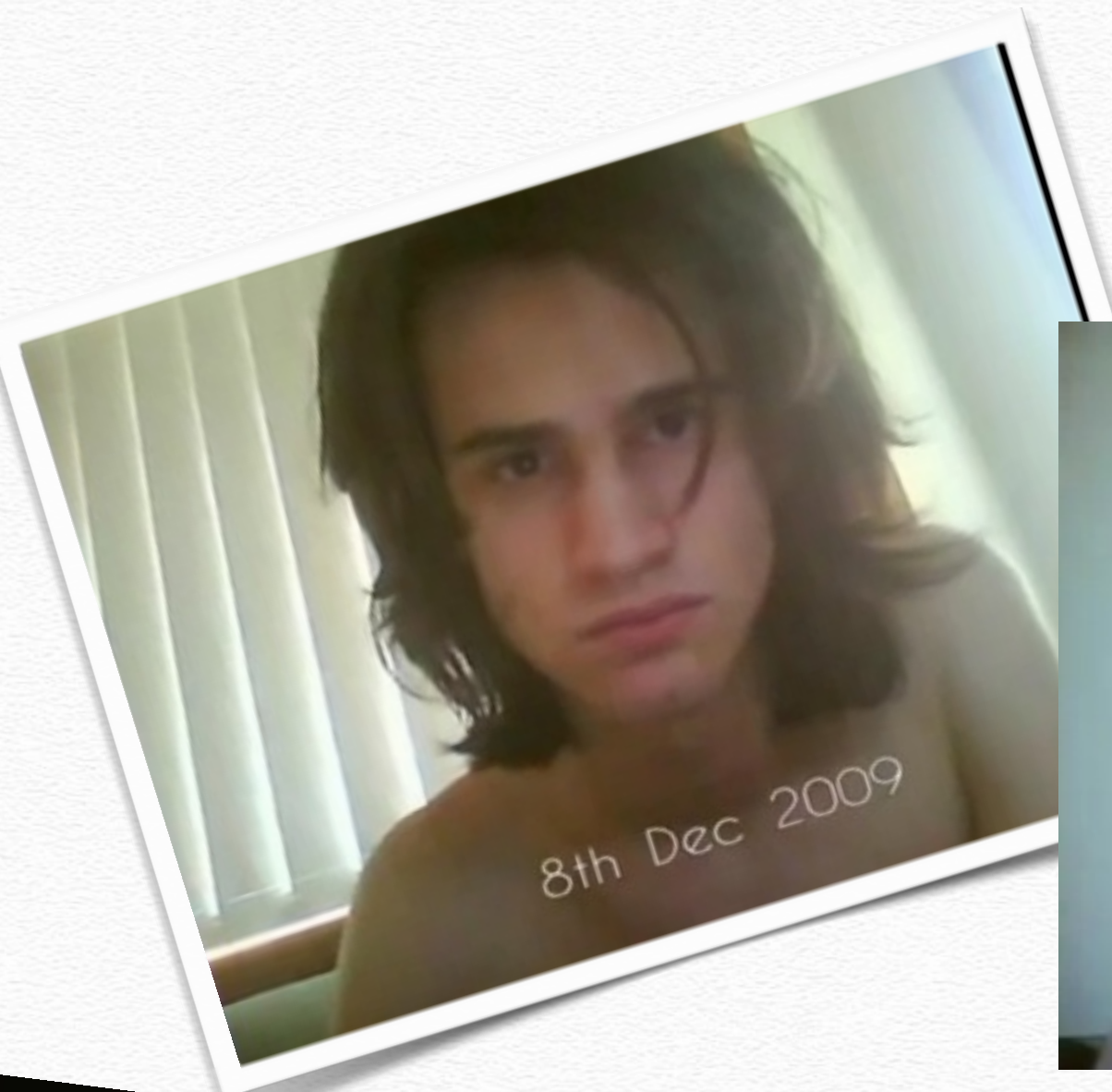
Ieraksts Norijas dokumentos

Dzimumneitritāte



Bez noteiktām
*(bioloģiskām un
psiholoģiskām)*
dzimuma
pazīmēm

Dzimuma nomaiņa 3-gadu periodā





Vai antropoloģijai ir kādi
skaidrojumi, kāpēc mūsu
sabiedrībā grūti domāt par
cilvēku ārpus šīs
dihotomijas: vīrietis -
sieviete?

**Cik man zināms...
nav nekāda pamata
skaidrojuma, kāpēc...
lūk, ir šāda tradīcija...
bet kāpēc viņa ir tāda
izveidojusies -
grūti pateikt...**

Nevis “kāpēc ne”,

bet

kāpēc NĒ!

*Tikai absolūtu vērtību vakuumā
“kāpēc ne?” ir leģitīms jautājums*

*Judeo-kristīgās dzimumu teoloģijas
pamatnostādnes kalpo par pamatu tradicionālajām
ģimenes vērtībām, tradicionālajai dzimumu
identitātei un seksuālētikai*

Radīšanas teoloģija

Cilvēka dzimumu identitāte, seksualitāte un laulība ir būtiska Dieva radīšanas plāna daļa.

Judeo-kristīgais kreacionisms (ar primārajiem naratīviem Gen 1 – 2) ir absolūti būtisks dzimumu jautājumu izvērtējumam tradicionāli-kristīgo vērtību gaismā.

Radīšanas atziņas implikācijas

Seksualitāte ne tikai ir labās Dieva radības daļa (Gen 1, 31), bet ir nesaraujami saistīta ar morāli-ētiskās dzīves pamatprincipiem un implikācijām (VD bauslība un apustuliskās normas, piemēram: *“Laulība lai ir visiem godā un laulības gulta neaptraipīta, jo netiklos un laulības pārkāpējus Dievs sodīs”*

(Ebr₂₆ 13, 4).

**Bibliskās
seksuālētikas
deformācija**

*Vēsturisks
pārskats*

Cīņā par biblisko vērtību saglabāšanu

*Spriedzē starp askētisko spirituālismu un sekulāro
liberālismu*

Gnostiskais akosmisms
Askētisms

Sekulārais humānisms

Liberālisms

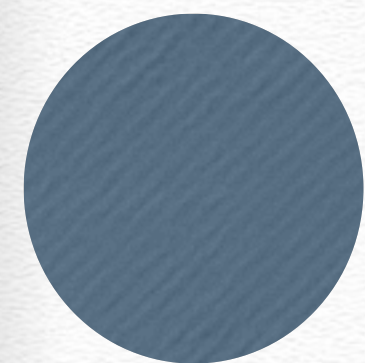
**Postmodernais
antihumānisms**

Apustuliskais periods

Cīņa ar gnosticisma formām

Ticība labajam ķermeniskumam (“Sv.Gara templis”) un seksualitātes pozitīvais novērtējums Dieva radības gaismā un ar to saistītā morālā atbildība savu pirmo rūdījumu apustuliskās draudzes un agrīnās baznīcas cīņā ar gnosticismu. *“Tie aizliedz doties laulībā, pavēl atturēties no barības vielām, ko Dievs ir radījis, lai ticīgie un patiesības atzinēji saņemtu tās ar pateicību”* (1Tim 4, 3).

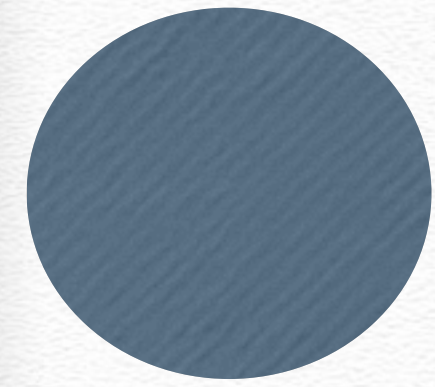
Senās Baznīcas periods un Viduslaiki



Formāli-dogmatiskā līmenī gnostiskais akosmisms tiek pārvarēts un nosodīts, taču tas vēlāk atrod ieeju senajā Baznīcā caur askētismu un monasticismu (postapustuliskā un post-Kontantīniskā ēra, cauri Viduslaikiem).

Ķermeniskuma un seksualitātes atziņa tiek deformēta **platoniskā spirituālisma** ietekmē; nenoliedzot seksualitātes un laulības lomu pilnībā (Augustīns definē laulību kā sakramentu), monastiskais ideālisms (jaunavība un celibāts) sāk izvirzīties priekšplānā – kā kristieša garīgais ideāls.

Reformācija



Radikāli noraidot platoniskā askētismā dibinātos jaunavības un celibāta ideālus, Reformācija atjauno atziņu par laulību kā Dieva ģenerālo plānu cilvēcei. Laulība nav baznīcas sakraments, bet gan Dieva radīšanas plānā dibināts universāls aicinājums.

Laulība kā aicinājums ir saistīts ar kalpošanu un nevis vienkārši ar sevis-realizāciju un personīgo labsajūtu.

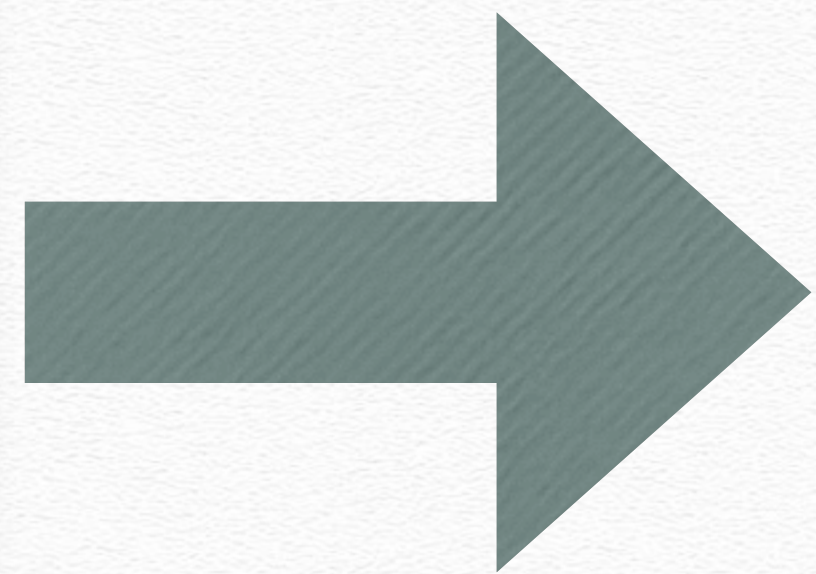
Vienlaicīgi arī personiskās brīvības “pandoras lāde” tiek atdarīta...

Apgaismības laikmets - modernisms

Apgaismības laikmets sekmē masīva **sekularizācijas procesa** iesākšanos un “**privātuma ēru**”. Reliģijai kļūstot par pilnīgi privātu lietu, cilvēka eksistences teoloģiskā perspektīva tiek nozaudēta pilnībā.

Seksualitāte tiek **nošķirta** no teoloģiskā konteksta, tā kļūst par dziļi **personisku jautājumu**. Savā *privātajā* dzīvē cilvēks iegūst seksuālu **neatkarību**.

Penicilīna izgudrošana atraisa vēl lielāku brīvību seksuāli-transmisīvo slimību jomā, un ķīmiskie kontracepcijas līdzekļi reducē nevēlamas grūtniecības risku. “**Privāts sekss**” bez **konsekvencēm**.



Seksuālā revolūcija

Atraisījies no tradicionālo vērtību saitēm un nevēlamām konsekvencēm, sekss kļūst par cilvēka sevis-izpaušmi galvenokārt baudas nolūkā.

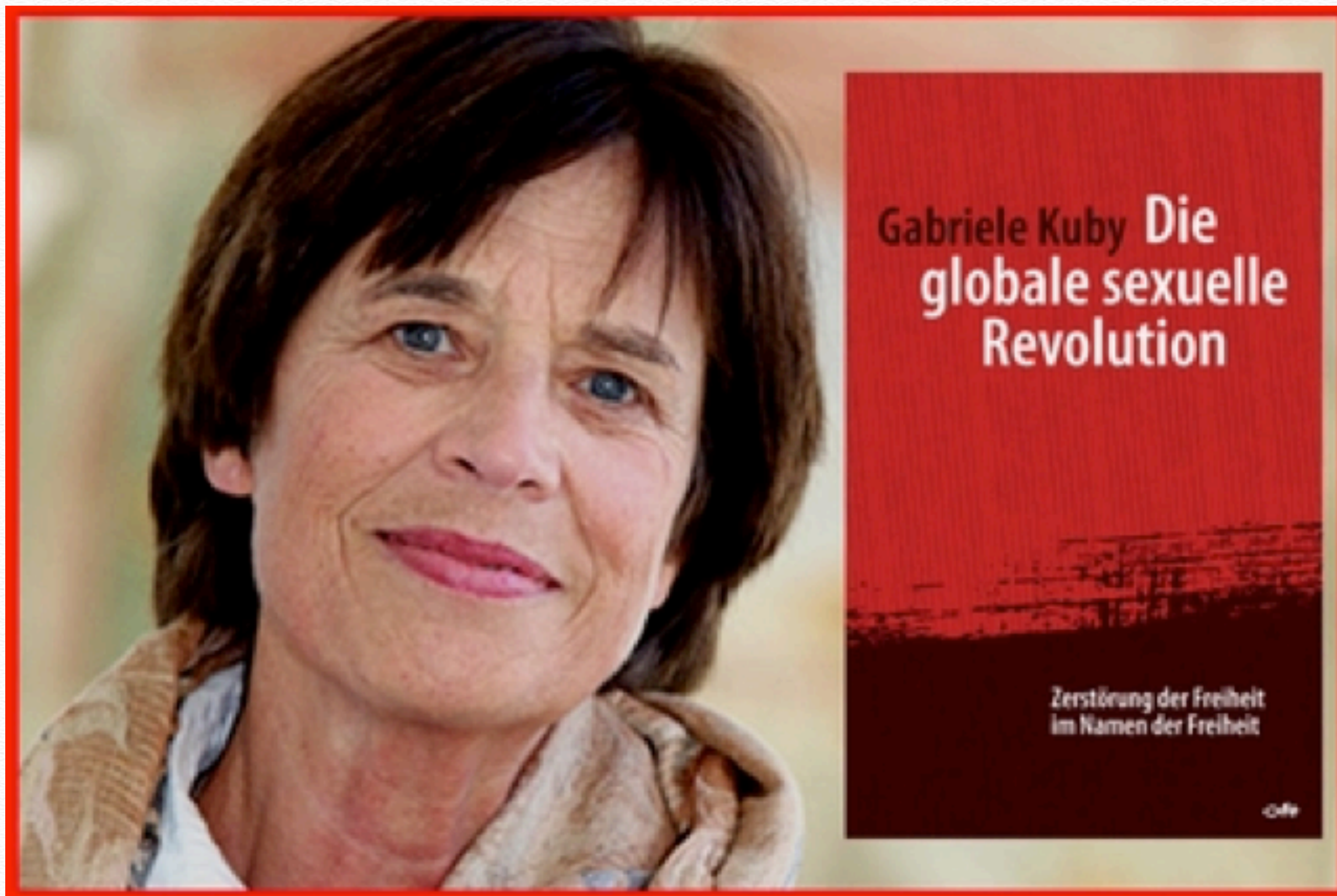
Seksa sekularizācijas klimaksu veido t.s. seksuālā revolūcija 60-os gados, kura bez nopietnas pretestības (“kontrrevolūcijas”) no sabiedrības konservatīvo spēku puses, **turpina** savu triumfa gājienu.

Gabriele Kuby

Die globale sexuelle Revolution

Zerstörung der Freiheit im Namen der Freiheit

**Globālā
seksuālā
revolūcija:
*brīvības
iznīcināšana
brīvības vārdā***



Postmodernais antihumānisms

(saskaņā ar Dž. Vīta, Kritizējot cilvēcisko, "Postmodernie laiki")

Modernisma laikmetā kristīgā teoloģija tika kritizēta un atmesta no humānisma pozīcijām, proti, saprāta vārdā – kā izglītotu cilvēku necienīga māņticība. Kristīgā morāle tika atmesta kā represīva – tāda, kas balstīta uz bailēm un vainas apziņu. Labs ir nevis tas, ko diktē kāds Dievs, bet tas, kas veicina cilvēka atbrīvošanos, izaugsmi un progresu.

Humānisma
kredo:

πάντων χρημάτων μέτρον ἐστὶν ἄνθρωπος

Kredo: "*Cilvēks - visu lietu mērs*" (Protagors, V.gs.pr.Kr.)

Postmodernā doma demontē arī humānismu

Masu kultūrai kļūstot aizvien bezpersoniskākai, brīvi plūstošais identitātes trūkums tiek uzskatīts par maksimālu atbrīvotību. Īslaicīgums, fragmentācija, nesakarīgums un haotiskums. **Cilvēks vairs nav centrā, nav arī paša centra.** Pasaulē bez absolūtām patiesībām, nav nekāda pamata teikt, ka cilvēki būtu ar kaut ko labāki par citām sugām. Uzskats par savas sugas pārākumu citu sugu vidū tiek nosodīts kā “sugu diskriminācija”, morāli līdzvērtīga rasismam.

Postmodernisti uzbrūk humānismam divās frontēs – cenšoties dekonstruēt personiskās identitātes jēdzienu un vispārējā **cilvēciskuma** jēdzienu. Brīvība, individuālitate, pašvērtība, cieņa ir sociālas konstrukcijas. Empātija, labsirdība, altruisms, mīlestība – saskaņā ar aizdomu hermeneutikas atzinumu – ir apspiešanas maskas.

Cilvēks tiek transformēts par tukšu datora ekrānu, kas saslēgts kopā ar citiem datoriem milzīgā kibertelpas tīklā.

Postmodernisms veicina
egoismu bez
individualitātes,
subjektivitāti bez identitātes,
patvaļu bez brīvības.

Judith Butler "Gender trouble" un "queer theory"

GENDER TROUBLE

*Feminism and the
Subversion of Identity*

JUDITH BUTLER

Routledge
New York and London

31. MAI 2012

AUSZEICHNUNG

Judith Butler erhält Theodor- W.-Adorno-Preis



Judith Butler (Archivbild). Foto: Imago

Die amerikanische Philosophin und Literaturwissenschaftlerin Judith Butler bekommt den Theodor-W.-Adorno-Preis 2012 der Stadt Frankfurt. Letzter Preisträger war vor drei Jahren Alexander Kluge.

Frankfurtes pilsētas Teodora Adorno- balvu **2012** (50 000 Eur vērtībā) par izciliem sasniegumiem ieguva jūdu post-strukturāliste **Judīte Batlere**.

- ★ Saskaņā ar viņas pārstāvēto “*Queer theory*” – dzimumi, seksuālā identitāte nav dabas, resp., bioloģisks fakts – tikuši konstruēti sociālu un kulturālu procesu rezultātā. Vīrieša un sievietes dzimumu identitāte ir vienīgi mūsu *fantāzijas auglis*, arī robežas starp šīm fiktīvajām identitātēm tikušas novilkta patvaļīgi.
- ★ Līdz ar to – **bipolārā** cilvēka esamība tiek dekonstruēta un visas robežas nojauktas. Pastāv ļoti daudzi dzimumi, saskaņā ar to, kā katrs to vēlas sajukt. Kopā ar to tiek noārdītas arī tradicionālās sabiedrības kultūras normas – laulība un ģimene, veicināta pretdabīga homo-kopdzīve, visu seksuālo normu degradācija.

Karš pret cilvēka būtību

Cilvēka būtnes transformācija



**Bibliskās
antropoloģijas
pamatnostādnes**

Cilvēks ir dzimum-determinēta būtne

- Saskaņā ar doto Dieva radības kārtību, cilvēks kā Dieva radība ir dzimum-noteikta/determinēta būtne.
- Cilvēks vispār – ir *abstrakcija*, reāli pastāv vienīgi cilvēks-vīrietis vai cilvēks-sieviete.
- Pastāv fundamentāla dzimumu bipolaritāte.

1Mozus pirmās nodaļas (Gen 1 – 2) – cilvēka radīšana portretē seksuālās atšķirības. Tās nav parādījušās grēkā krišanas rezultātā (Gen 3), bet ir klātesošas jau no iesākuma.

Tad Dievs (אֱלֹהִים) sacīja: "Darīsim (בְּעֵשָׂה) **cilvēku** (אָדָם / ἄνθρωπον) pēc mūsu tēla (בְּצַלְמֵנוּ / κατ' εἰκόνα) un pēc mūsu līdzības (כְּדִמּוּתֵנוּ / καθ' ὁμοίωσιν); tie lai **valda** pār zivīm jūrā un pār putniem gaisā, un pār lopiem, un pār visu zemi un visiem rāpuļiem, kas rāpo zemes virsū."

Un Dievs radīja **cilvēku** (הָאָדָם / τὸν ἄνθρωπον)
pēc Sava tēla (בְּצַלְמֹו), pēc Dieva tēla (בְּצַלְלֵם)
Viņš to radīja (בָּרָא / ἐποίησεν), **vīrieti** (זָכָר)
(ἄρσεν) un **sievieti** (נְקִיבָה) (θῆλυ) Viņš radīja
(Gen 1, 26-27).

Tai dienā (בְּיוֹם), kad Dievs (אֱלֹהִים) radīja cilvēku (אָדָם בְּרֵא / τὸν ἀδὰμ), Viņš to radīja (עָשָׂה) Dieva līdzībā Viņš tos radīja (בְּרֵאִים) **vīrieti** (זָכָר) un **sievieti** (נְקֵבָה) (ἄρσεν καὶ θῆλυ), un Viņš tos svētīja (עִבְרֵית / εὐλόγησεν) un deva tiem vārdu "cilvēks" (אָדָם / ἀδὰμ) tanī dienā, kad Viņš tos radīja (הַבְּרֵאִים)

(Gen 5, 1).

Un farizeji nāca pie Viņa, To kārdinādami, un sacīja Viņam: "Vai ir atļauts šķirties no savas sievas katra iemesla dēļ?" Bet Viņš atbildēja un sacīja: "Vai neesat lasījuši, ka Radītājs iesākumā tos radījis kā vīru (ἄρσην) un sievu (θήλυς), un sacīja: tādēļ cilvēks atstās tēvu un māti un pieķersies pie savas sievas; un šie divi būs viena miesa. Tātad viņi nav vairs divi, bet viena miesa; ko nu Dievs savienojis, to cilvēkam nebūs šķirt" *(Mt 19, 3-6)*

Bet no pasaules iesākuma Dievs viņus radījis vīru (ἄρσην) un sievu (θήλυς). Tādēļ cilvēks atstās savu tēvu un māti, un tie divi būs viena miesa. Tad nu tie nav vairs divi, bet viena miesa. Tāpēc, ko Dievs savienojis, to cilvēks lai nešķir" *(Mk 10, 6-9)*

Dzimumam atbilstoša uzvedība

VĪRIŠKĪBA

Vārda atšifrējums:

άνήρ (gen. άνδρός) – anēr // andros

άνδρίζομαι: ("būt vīrišķam/ vīrišķīgam" or "kļūt par vīru").

Drosme grūtību un ļaunuma priekšā – būt drošsirdīgam, drosmīgam", parādīt/
izpaust sevi kā vīru:

„Esiet modri, stāviet ticībā, **turieties kā vīri** (άνδρίζεσθε), esiet stipri!" (1Kor 16, 13).

Spēks, izturība, drosme - „labā ticības cīņa”

«Tāpēc satveriet visus Dieva ieročus, lai jūs būtu spēcīgi pretī stāties
ļaunajā dienā un, visu uzvarējuši, varētu pastāvēt. Tātad stāviet....»

(Ef 6, 13 – 14)

Ķēniņa Dāvida garīgais testaments (1Ķēn 1, 2-3)

1 Kad Dāvidam pienāca miršanas brīdis, tad viņš pavēlēja savam dēlam Salamanam, sacīdams:

2 "Es eju tagad visas radības ceļu,
esi stiprs un **parādi sevi kā vīru**.

3 Ievēro visu Tā Kunga, sava Dieva, nolikto, lai tu staigātu pa Viņa ceļiem, glabātu stingri Viņa likumus (חֻקֹתָיו) un Viņa baušļus (מִצְוֹתָיו), Viņa tiesas (וּמִשְׁפָּטָיו) un Viņa liecības (וְעֵדוּתָיו), kā tās ir uzrakstītas Mozus bauslībā,

lai tev veiktos visā, ko tu dari un kur vien tu grieztos.

esi stiprs un **parādi sevi kā vīru**.

וְחִזְקָתָ וְהָיִיתָ לְאִישׁ
ἰσχύσεως καὶ ἔσῃ εἰς ἄνδρα

Be strong, and show yourself a man (ESV)

ты же будь тверд и будь мужествен (RSO)

Paklausība Dieva vārdam, Dieva likumu ievērošana, kas prasa lielu vīrišķību, drosmi, nelokāmību, - bet arī garantē veiksmi. Bibliskais vīrietis nostāda savu dzīves veiksmi atkarībā no paklausības Dieva Vārdam:

6 **Esi stiprs un drošsirdīgs!** (ἰσχυε καὶ ἀνδρίζου // יְחַזְקֵךְ וְיָרֵא) Jo tev būs šai tautai jāsadala zeme par mantojumu, ko Es ar zvērestu esmu apsolijis dot viņu tēviem.

7 **Esi stiprs un drošsirdīgs** (ἰσχυε οὖν καὶ ἀνδρίζου // יְחַזְקֵךְ וְיָרֵא), ka tu turi un dari visu bauslību, ko Mozus, Mans kalps, tev ir pavēlējis; nenovērsies no tās ne pa labi, ne pa kreisi, ka tev labi izdodas visur, kur vien tu iesi. 8 Lai tava mute nepamet šo bauslības grāmatu, bet apdomā dienām un naktīm, ka tu vari turēt un darīt visu, kas tur ir rakstīts, tad tavi ceļi tev labi izdosies un tad tev laimēsies.

9 Vai Es neesmu tev pavēlējis: **esi stiprs un drošs** (ἰσχυε καὶ ἀνδρίζου// יְחַזְקֵךְ וְיָרֵא), nebīsties un nebajojies!

(Joz 1, 6-9).

Problēma

- Platoniskais duālisms un androgīnisma antropoloģiskās saknes

Platoniskās tradīcijas spirituālisms noliedz seksuālo atšķirību esenciālo raksturu. Dotās ideoloģijas iespaidā, sākot no III/IV gs. kristietība (īpaši Austrumos) cilvēku identificē ar garu/prātu/dvēseli (= garīgo būtību) – tā tiek saprasts imago Dei cilvēkā, kas tiek lokalizēts vienīgi garīgajā kodolā. Dotais redzējums noved pie t.s. “antropoloģiskā minimālisma”. Ķermeniskais (psihofiziskais) tiek nodalīts no garīgā kodola un pārdefinēts par (μυρμηκία) “pieaugumiem” (Gregors no Nisas).

Androgēnisma atziņa savā būtībā ir platoniska (Platona “Simpozījs”) – pastāv tikai kāda viena fundamentāla cilvēciskā daba, dzimumu atšķirības ir perifēriskas un nebūtiskas.

Mūsdienu androgēniskās antropoloģijas variants ir **Junga** dziļumpsiholoģijas modelis, *animus* un *anima* – katras cilvēka personas divas dimensijas, kurām jāatrodas harmonijā.

Androgēniskās antropoloģijas premisas ir daudzkārt mēģinājušas ieksrāsot arī Gen 2 eksegēzi, kas saskata sākotnēji radīto cilvēku kā androgēnu būtni, kurš vēlāk sadalās atsevišķos dzimumos. Tomēr Gen 2 attēlotā sievietes radīšana atspoguļo Dieva nolūku radīt vienu pilnīgi atsevišķu cilvēcisku būtni, kas atbilst Ādamam ne tikai seksuālā nozīmē, bet visās pārējās eksistences jomās.

Judeo-kristīgā antropoloģija savos pamatos ir **holistiska**. Ķermenis (un kopā ar to attiecīgais dzimums) pieder pie cilvēka dabas/būtības.

Augšāmcelšanās doktrīna (Kristus augšāmcelšanās miesā) ir labākai pierādījums.

Noslēdzošais secinājums

Mans konkrētais dzimums pieder pie manas kā ķermenī dzīvojoša indivīda identitātes. Mana piederība noteiktam dzimumam (vīrieša vai sievietes) ir determinēta, tā saskan ar Radītāja kārtību. Es varu to pateicībā pieņemt, dzīvojot saskaņā ar to.

Nobeiguma vietā

Seksuāli orientēta, pareizāk – seksuāli dezorientēta kultūra

Divu veidu kritikas



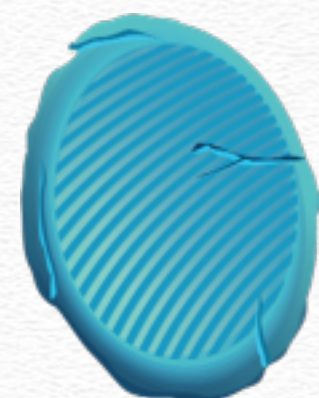
Kritika no sekulārā tradicionālisma pozīcijām



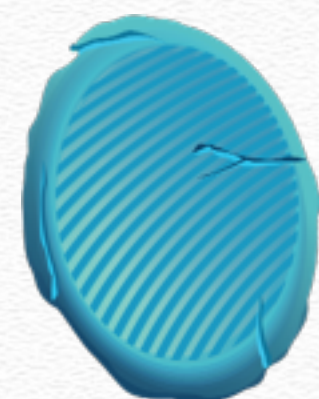
Kritika no bibliskā tradicionālisma pozīcijām



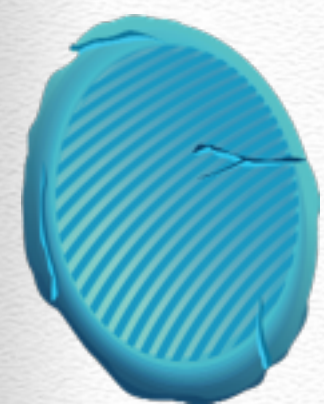
Cilvēku rases vēsturiskā pieredze apgalvo, ka pastāv būtiskas atšķirības divu dzimumu starpā. Vēsture un “paaudžu gudrība” šeit ir būtiskākais arguments.



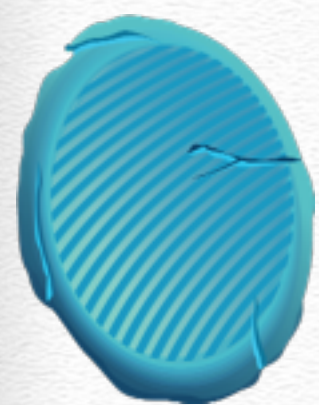
Pastāvīgs un stabils heteroseksuālo attiecību patrons dažādās kultūrās, kā arī nenoliedzamā vēsturiskā realitāte, ka vīriešu dzimumam ir raksturīga vadība, bet sievietei – mājas menedžments.



Arī feminisma pārstāvji atzīst šo “patriarhālo” lietu kārtību un vēlas to izmainīt pašā saknē – radikāli.



Tradicionalisma arguments ir saknē sekulārs – vispārējā cilvēku pieredze (paaudžu gudrība) norāda uz kādu *morālo imperatīvu*, kam jākalpo par zīmi tagadnes un nākotnes paaudzēm.



Diemžēl modernās atbrīvošanās ētikas pieņemums ir dziļi iespaidojis cilvēku apziņu – pagātnes tradīcijas var būt gūstniecība, no kuras patreizējā paaudze drīkst izlauzties.



Bibliskais tradicionālisms argumentē no absolūtu vērtību viedokļa – mūsu autoritāte dzimuma jautājumos ir Dieva Vārds (Vecās un Jaunās Derības kanoniskie teksti).

S.J.Grenz, *Sexual Ethics: An Evangelical Perspective*, Westminster John Knox Press
Louisville, Kentucky, 1990

W.C.Williams, Sexuality, Human. Foundations. (722 – 734), in: *Baker Theological Dictionary of the Bible*, editor: W.E.Elwell, Baker Books, 1996

Dž.E.Vīts, *Postmodernie laiki: Kristīgs ceļvedis mūsdienu domas un kultūras izpētē*,
Luteriskā mantojuma fonds, 1999

Juris Doveiko, *Hesihastiskā garīguma problēma un antīkais spirituālisms*. „Ceļš” Latvijas
Universitātes Teoloģijas fakultātes teoloģisks un kultūrvēsturisks izdevums Nr. 58, 2008,
lpp. 137 – 182.

Юрис Довейко, *Онтологическая трансформация человека в богословии
Игнатия Брянчанинова: критическое осмысление*, Монография [Cilvēka ontoloģiskā
transformācija Ignātija Brjančaniņova teoloģijā: kritisks novērtējums, Monogrāfija], (Opera
Theologica Universitatis Latviensis. Tomus I), Академическое издательство Латвийского
Университета 2011.

Richard Albert Mohler, Jr., (<http://www.albertmohler.com>)

Chaos in the Academy, September 24, 2004

Listening to the Transhumanists, June 30, 2006

The Revolt Against Human Nature, February 23, 2005

Transsexualism Hits the Workplace: What's Next? November 4, 2003

A Call for Courage on Biblical Manhood and Womanhood, June 30, 2004

Gender Confusion in the Kindergarten? October 18, 2006

*Transhumanism and Human Nature — Radical Human Enhancement in the News,
January 10, 2006*

Worldview Test: Can We Do Without "Male" and "Female?", May 13, 2009

*The Blur of Gender — Is The New York Times Trying to Tell Us Something?
November 20, 2009*

Frank Salter, *The War against Human Nature II: Gender Studies (Part 1)* (Quadrant online, July 01st 2012), <https://quadrant.org.au/magazine/2012/07-08/the-war-against-human-nature-ii-gender-studies-part-1/>

Frank Salter, *The War against Human Nature II: Gender Studies (Part 2)* (Quadrant online, July 01st 2012), <https://quadrant.org.au/magazine/2012/07-08/the-war-against-human-nature-ii-gender-studies-part-2/>

Frank Salter, *The War Against Human Nature in the Social Sciences*, (SOCIAL SCIENCE, Quadrant online, Apr. 4, 2013), <https://web.archive.org/web/20130404114609/http://www.quadrant.org.au/magazine/issue/2012/6/the-war-against-human-nature-in-the-social-sciences>